

[Godskesen.]

sige, at de i en vis Forstand er uoprettelige. Har man haft en Mand siddende i en Straffeanstalt i 3—4 Aar af hans Liv, kan man ikke give ham disse 3—4 Aar tilbage, men der kan hjælpes paa det paa anden Maade. Naar derimod en Mand er henrettet, kan man ikke hjælpe paa det. Nu har jeg hørt sige, at det behøver man ikke at tage Hensyn til, thi Dødsstraffen vil aldrig blive fuldbyrdet, naar man ikke har fuldstændig sikker Grund under Fødderne, naar ikke enten den paagældende har tilstaaet sin Forbrydelse eller Beviserne er aldeles afgørende. Ja, denne Betragtning overser den Kendsgerning, som dog ellers staar fast, at Menneskene ikke er ufejlbare; det kan for os alle ske i mange af Livets Forhold, at vi gaar ud fra noget som sikkert og vist, hvor det alligevel viser sig, at det ikke var rigtigt, og saadan kan det ogsaa gaa ved Idømmelse af Dødsstraf. Hvor udmærket man end søger at organisere Domstolene, hvor mange Forsigtighedsregler man tager, vil det altid kunne ske, at en Mand bliver dømt, og det saa bagefter viser sig, at han er uskyldig. Og hvis saa Forholdet er det, at en uskyldig Mand er blevet henrettet, er det efter min Mening en af de allerstørste Ulykker, der kan overgaa Samfundet. Det er en Ulykke ikke blot for den, der er blevet henrettet, og hans nærmeste Familie, men det er en Ulykke for det hele Samfund, idet der ikke kan være Tvivl om, at den hele Retsbevidsthed i højeste Grad vil rokkes, naar noget saadant kan ske. Jeg tror altsaa, at det er med fuldkommen Ret, at Dødsstraffen er udgaaet af Forslaget, men jeg erkender, at der kunde tænkes særlige Forhold, hvor det kunde være nødvendigt at have Dødsstraffen. I Tilfælde af Krig eller Oprør kan Forholdene forme sig saaledes, at det bliver nødvendigt at kunne stille Spioner og Overløbere op mod en Mur og skyde dem efter Standrets Dom. Altsaa maa man paa den ene Side have en Standret og paa den anden Side Dødsstraffen, men dette er ganske særlige Forhold, som falder udenfor den Lov, vi i Dag behandler.

Et andet Spørgsmaal, hvor jeg mener, at Nutidens Strafferetsopfattelse maa gøres gældende, den Opfattelse, at det er praktiske Hensyn, der bør diktere Straffen, er Spørgsmaalet om Straf for Ægteskabsbrud. Det er vist efter alles Mening saadan, at man ikke gennem Straf kan hævde det positive og betydningsfulde sædelige Indhold i et Ægteskab, men derimod kunde det i og for sig ikke være udelukket at hævde den ydre Ramme, Troskabspligten. Naturligvis har

Troskabspligten kun den virkelige, fulde Værdi, hvis den bæres af det positive, af Kærlighedsforholdet. Men selv om Kærlighedsforholdet skulde være bristet, kan man ikke sige, at Troskabsforholdet er uden al Værdi, og det kunde jo meget vel tænkes, at Troskabsforholdet kunde hævdes gennem en Straf. Imidlertid kunde en saadan Straf dog aldrig blive ubetinget. Det maatte altid være saaledes, at Straffen blev betinget af, at den krænkede Ægtefælle forlangte det; ellers kunde det være, at den krænkede Ægtefælle i Virkeligheden blev straffet meget haardere end den Ægtefælle, som havde overtraadt sin Pligt. Altsaa, det maatte i alle Tilfælde være saaledes. Og hvis det nu var saadan, at den krænkede Ægtefælle i Almindelighed benyttede denne Ret, at man i Almindelighed kunde gaa ud fra, at Ægteskabsbrud blev straffet, naar det var begaaet, saa vilde jeg intet have at indvende mod en Straf for Ægteskabsbrud. Men vi har jo de rigeste Erfaringer her i Landet for, at saaledes er Forholdet ikke. Det tør sikkert siges, at Ægteskabsbrud er en af de almindeligste, maaske den almindeligste af alle Forbrydelser, men den bliver kun straffet ikke en Gang om Aaret, men en Gang med flere Aars Mellemlum. Men naar en Straf faar en saadan Karakter, er det dermed givet, at saa er den ikke paa sin Plads. I de enkelte Tilfælde, hvor Straffen bliver forlangt anvendt, vil dette ofte være dikteret af en Hævnfølelse, som ikke kan siges at have sædelig Værdi, og det vilde i alt Fald blive opfattet saaledes af Omgivelserne. Forholdet vil kunne blive det, at Stemmningen netop vender sig mod den krænkede Ægtefælle. Man opfatter den paagældende krænkede, der begærer Straf, som en brutal Person, der misbruger sin Ret paa det skammeligste, og dette kan føre til, at den ægteskabsbryderiske Part i Stedet for at være Genstand for Foragt eller dog Uvillie bliver betragtet som en Martyr, som en Helt; Sympatien vender sig mod den Ægtefælle, der har forbrudt sig, og bort fra den, der paataler sin Ret.

Jeg erindrer et Tilfælde i min Ungdom, hvor en ung Frue af det gode københavnske Selskab havde gjort sig skyldig i Ægteskabsbrud, og Manden forlangte hende straffet. Hun blev ogsaa sat i Fængsel en lille Tid, og dette blev af de paagældende Ægtefællers Omgangskreds og i langt videre Kredse, af alle, der kendte eller hørte om Sagen, opfattet som et skammeligt Misbrug af Ægtemandens Ret, som en Brutalitet fra Ægtemandens Side. Den unge Frue blev